

Εκθρόνιση του γυμνού βασιλιά ή νέος γύρος εξαθλίωσης;

του Γιάννη Μηλιού

«...Το κεφάλαιο είναι πεθαμένη εργασία που ζωντανεύει μόνο σαν το βρικόλακα ρουφώντας ζωντανή εργασία και ζει τόσο περισσότερο όση περισσότερη ζωντανή εργασία ρουφά» Κ. Μαρξ, *Το Κεφάλαιο* I, σ. 244.

Σαν θίασος θλιμμένων κλόουν περιφέρεται πλέον η τρόικα εσωτερικού από το ένα κτίριο στο άλλο, παριστάνοντας ότι «διαπραγματεύεται» με μεσαίους υπαλλήλους διεθνών οργανισμών *τον τρόπο που θα τραφεί ο βρικόλακας*. Καθώς, σύμφωνα με το «ηπιότερο» σενάριο που διαρρέουν, οι περικοπές σε μισθούς, συντάξεις και επιδόματα θα ξεπερνούν τα 7,5 δις ευρώ, ο υπουργός οικονομικών δεν μπορεί να κάνει ούτε λίγα μέτρα πεζός χωρίς να αντιμετωπίσει την οργή των περαστικών.

Γιατί όμως έχουν βρεθεί έμπειροι πολιτικοί και τεχνοκράτες σε τόσο δεινή πολιτική θέση; Γιατί δεν έχουν καμία απολύτως νομιμοποίηση; Επειδή τελικά είναι *ανίκανοι ως διαχειριστές*; Επειδή είναι *«προδότες της πατρίδας»*; Τίποτα από όλα αυτά δε συμβαίνει. Η κατάσταση απόλυτου αδιέξοδου είναι αποτέλεσμα ορθολογικής διαδικασίας. Το αδιέξοδο της κοινωνίας, το αδιέξοδο της δημοκρατίας ήταν το μόνο δυνατό αποτέλεσμα της προσπάθειας να επιβληθεί μια νεοφιλελεύθερη αναδιάρθρωση σε μια *ήδη νεοφιλελεύθερη κοινωνία*.

Η *κοινωνία* δεν ανέχεται πλέον, δε θεωρεί νόμιμη την περαιτέρω ιδιωτικοποίησή της, την περαιτέρω υποταγή ολόκληρης της λειτουργίας της στη λογική του κέρδους. Από τη σκοπιά του κόσμου της εργασίας, που βλέπει να πετιέται στο δρόμο σαν άχρηστο αντικείμενο, *αυτός ο δρόμος είναι αδιέξοδος*.

Από την άλλη πλευρά το κεφάλαιο δεν μπορεί να συνεχίσει να είναι όσο κερδοφόρο απαιτεί *η σημερινή του δομή και η σημερινή του συσσώρευση* χωρίς να υλοποιήσει αυτή την αναδιάρθρωση. Αυτό το κίνητρο γεννά μια ορθολογική διαδικασία για την οποία *αδιέξοδο θα είναι η αποτυχία επιβολής των μέτρων*.

Τα δύο αυτά αδιέξοδα συναντιούνται σήμερα, όση προσπάθεια κι αν γίνεται από τους κρατούντες να μεταμφιεστεί αυτή η συνάντηση και να *παρουσιαστεί* στους μισθωτούς, τους συνταξιούχους, τη νεολαία ως ζήτημα σωτηρίας της πατρίδας κλπ.

Η σκληρότητα των μέτρων είναι επίσης «ορθολογική». Οι νεφροπαθείς, οι ανάπηροι, οι συνταξιούχοι αντιμετωπίζονται από τη νεοφιλελεύθερη εξουσία ως

«άχρηστα τμήματα», επειδή δεν μπορεί να τους εκμεταλλευτεί αποδοτικά το κεφάλαιο. Οι «λειτουργικοί» εργαζόμενοι αντιμετωπίζονται ως ανακυκλώσιμη ευέλικτη ζωντανή ύλη, αυτό που ο Μαρξ όρισε ως *μεταβλητό κεφάλαιο*. Το σημαντικό στοιχείο που δείχνει ότι κινούμαστε προς μια νέα φάση είναι η αδιαφορία του κράτους για το πώς θα αναπαράγεται ο εργαζόμενος, χωρίς τον οποίο ούτε κεφάλαιο μπορεί να υπάρξει, ούτε κέρδος. «Ας το βρει μόνος του», είναι η απάντηση που δίνουν τα νέα μέτρα. Ας δουλέψει μέχρι να πέσει, αν δεν μπορεί, «παρακαλώ να περάσει ο επόμενος!» Αν ασθενήσει δεν θα πληρώσει κανείς την περίθαλψή του, παρά μόνο ο ίδιος.

Η ευθύνη πλέον για τα πάντα μεταφέρεται στους ώμους του εργαζόμενου, στις πλάτες του άνεργου. Το κεφάλαιο, το κράτος δε φέρουν καμία άλλη ευθύνη πέρα από το να παρακολουθούν αυστηρά και με το μαστίγιο στο χέρι την εφαρμογή αυτής της σκοτεινής, αλλά, κατά τη γνώμη των κρατούντων, εν δυνάμει επικερδούς στρατηγικής.

Στον αντίποδα, η κοινωνία βρίσκεται σε αναβρασμό: Η κοινωνία που προσπαθεί να βρει μια λύση και ωθείται στην αντίσταση, στον αγώνα. Μέσα στον αγώνα αμφισβητείται η λογική της αναδιάρθρωσης, παράγεται ένας νέος ορίζοντας για το μέλλον της κοινωνίας, μια άλλη κοινωνία. Ο κόσμος θα αγωνιστεί μαζικά για να μην περάσουν τα μέτρα. Θα αγωνιστεί για να βρει το μέλλον του, την αξιοπρέπειά του, την ελπίδα που του αφαιρείται. Η αμφισβήτηση μαζί με την ανάγκη για λύση στο πρόβλημα της επιβίωσης παράγουν το καινούργιο. Παράγουν τις λαϊκές συνελεύσεις, παράγουν τη δυνατότητα πολιτικής αλλαγής, την ανατροπή της νεοφιλελεύθερης εξουσίας από τα κάτω. Παράγουν τη δυνατότητα μιας στροφής προς την Αριστερά. Θα μπορέσουμε όλοι μαζί να φέρουμε σε πέρας αυτό το πολύ δύσκολο εγχείρημα; *Hic Rhodus, hic salta!*